

CEZURY. OD REDAKCJI

Operowanie cezurami to utrwalona w badaniach literackich praktyka porządkowania procesu historycznoliterackiego, związana z pytaniami o jego dynamikę, momenty przełomowe, warunki i kryteria podziału. Przyspieszone tempo zmian metodologicznych zachodzących w literaturoznawstwie ostatnich lat, a także ponawianie pytań o jego status i przedmiot skłaniają do dyskusji nad podstawowymi zagadnieniami naszej dyscypliny. Kategoria przełomowości, możliwości i ograniczeń cezurowania, relacje między datami granicznymi a płynnością wciąż interesują badaczy. W prezentowanym numerze „Prac Filologicznych. Literaturoznawstwa” spotykają się rozmaite spojrzenia na delimitowanie literatury, badawczą przydatność cezur w refleksji nad odmiennymi etapami rozwoju literatury czy kryteria opisu trwałości i zmienności w dziejach literatury. Za warte czytelniczego wysiłku uznaliśmy teksty traktujące problematykę cezur generalizująco (w części **Cezura – płynność – trwanie**), lecz także podejmujące kwestie ich znaczenia w biografiami twórczych, projektach pisarskich, procesie recepcji dzieł (część **Przełom – twórca – dzieło**). Ostatnia część numeru (**Granica – podział – delimitacja**) gromadzi artykuły o korelacji między wyznaczanymi w periodyzacji granicami a rozwojem rodzajów i gatunków literackich, ale też o figurach stylistycznych i gatunkach, które mogą ustanawiać granice.

Zebrane w tomie artykuły chcemy traktować jako punkt wyjścia do dalszych eksploracji badawczych dotyczących linearności i przestrzenności w historii literatury, do rozważań o problemach tożsamości i odmienności cezur, ich istotności (bądź nie) w rozwoju rodzajów i gatunków literackich. Pytania o cezury łączą się także z poszukiwaniami nowych formuł syntez i monografii, których odczuwamy ostatnio znaczący niedostatek. Ważna wydaje się podjęta przez niektórych Autorów numeru refleksja nad cezurami jako wyrazem świadomości danego czasu, wymagająca oczywiście rozwinięć oraz dopełnień i dyskusji. Problem granic, przełomów, punktów zwrotnych to również konieczność sprawdzania funkcjonalności kategorii i pojęć konkurencyjnych wobec cezur: płynności, ciągłości, kontynuacji. Zagadnieniem zasadniczym pozostaje namysł nad tym, czy w ogóle jest możliwa nauka historyczna bez cezurowania?

Numer „Cezury” ma zatem ambicje raczej otwierania niż rozstrzygania powyższych kwestii, stawiania pytań o sens i jakość delimitowania procesów literackich niż generowania zwartych odpowiedzi. Mamy ufność, że zebrane w nim teksty będą inspiracją do dalszych rozważań.

Zapraszamy też, jak zawsze, do lektury działu „Pożytki filologiczne”, w którym tym razem dominują problemy polskiego romantyzmu, choć wzbogacone o rozpoznania o tematyce staropolskiej i translatorskiej.